

FITA Terepíjász Útmutató

Tartalom

Bevezető

Pálya – és Terep íjászat összevetése

Fel – és lefelé lövés

Lövés lejtőn

Hogy becsüljük távolságot

- A céltábla nagyságának meghatározása
- Távolságbecslési eljárások
- Hogy tudjuk elkerülni a távolságbecslési hibákat
- Távolságmérés
- Összefoglaló

Célzás felfelé lövéskor

Célzás lefelé lövéskor

Biztosítsd a második sikeres lövést

Alapvető FITA szabályok

3. oldal

Bevezető

Számos országban a terep íjászat egy népszerű ága az íjászatnak, de azért, hogy még népszerűbbé tegyük a kezdők számára, és azokban az országokban ahol az íjászat ezen ága nem ismert, ebben a leírásban el fogjuk magyarázni néhány "titkát" a terep íjászatnak.

Ez egy új kiadása a FITA terepíjász útmutatónak, amely 1995-ben készült a Terep Íjász Bizottság által és a Svéd Íjász Szövetség publikációján alapult.

A terep íjász alapjaiban hasonlít a pálya íjászhoz, és gyakran aki jó pálya íjász szintén jó terepíjásszá válhat. Természetesen amint azt látni is fogod, ezekben az útmutatókban van néhány dolog amit az eszedben kell tartani amikor a terepen lövsz, és amiről ez a leírás is szól.

A terep íjászatban minden FITA kategória elismert, tehát a kategóriák: Csigás, Reflex és BareBow. Valamint látni fogsz longbow-s és más tradicionális íjászokat is a versenyeken.

A csigások leggyakrabban elsütővel és nagyítóval lőnek, és az íjászok a pálya íjászokkal azonos felszerelést használnak.

A Reflex íjászok régebben freestyle íjászok egy reflex íjjal lőnek, irányzékot használnak, kézzel oldanak úgy mint a pálya íjászok.

A BareBow nemzetközi viszonylatban olyan íjászt jelent aki reflex íjjal, irányzék és stabilizátor nélkül lő, természetesen különböző célzási technikák használatosak, mint például a vessző hegyének, vagy az íj kifutójának használata a célzáshoz.

A barebow íjászok leggyakrabban húrmértékes célzással variálják a hegy pozícióját a célzó szemükhöz képest, vagy különböző húzási pontokat használnak, vagy ezek kombinációját azért, hogy minél pontosabban tudjanak célozni különböző távolságokra. Egy alsó húzáspontot a nagy távolságokhoz és egy magasabb húzás pontot a közeli célokhoz. A helyi versenyeken látni fogod, hogy az íjászok ösztösen lőnek, - ami azt

jelenti, hogy nem a szó jó értelmében céloznak, -ösztoneik alapján lőnek úgy, mint egy repülő kő.

Pálya – és Terep íjászat összevetése

A terep íjászat számos dolgban különbözik a pálya íjászattól. A fő különbségek a következők:

A szabadban a pálya íjászok jelölt távokra lőnek, ami gyakran hosszabb mint a terepen.

A terep íjászok lőnek jelölt és jelöletlen távolságokra 5-60 méterig, kategóriától függően.

A terep íjásznak gyakorlásra van szüksége a különböző távolságokra, valamint a távolságot is tudni kell becsülni.

4. oldal

A pálya íjászok sík terepen lőnek és a célzási pozíciójuk is közel azonos.

A terep íjászoknak a fel- és lefelé lövés is kérdés, valamint sok gyakorlásra van szükség különböző célzási pozícióban.

A pálya íjászok esetében a vessző pályája közel azonos egy adott távolságra, és csak a szél által van befolyásolva.

A terepen, a vessző pályája különböző lehet egy adott távolságon, a különböző célzási szögek miatt.

A terep íjásznak tapasztalatokra van szüksége, hogy mennyit kell kivonni és hozzáadni a távolságokhoz a gravitáció hatása miatt.

A pálya íjászok közel lőnek a nézőkhöz ami növeli a feszültséget.

5. oldal

Alap esetben a terep íjászok csapatokban lőnek nem túl közel a többi versenyzőhöz. Nézők jelen lehetnek a nagyobb nemzetközi versenyeken. Ezért a terep íjászatot kevesebb stressz éri a verseny alatt.

A pálya íjászatban a napfényes, szeles időjárás a megszokott, sokkal lassabban vagy fokozatosan változnak a feltételek a nap folyamán.

A terep íjászatban a fény- és szélviszonyok célról célra változnak, de az erős szél ritka a területi adottságok miatt.

6. oldal

A terep íjásznak változó szél és fény viszonyok között kell gyakorolnia, hogy megtanulja, hogy ezek, hogyan befolyásolják a célzást és a lövést. A pálya íjásznak minden felszerelése a közelében van. A terep íjásznak meg kell terveznie, és tapasztalnia, hogy milyen ruházatra és felszerelésre van szüksége. A terep íjásznak mindent magával kell cipelnie amire szüksége lehet. A pálya íjászatban minden íjász egy egyszerű lövonal mögött áll, és lő azonos irányban sorban elhelyezett célokra. A terepíjászatban az alapelv az, hogy tudni kell használni a terepet arra ami, és biztosítani azt, hogy az egyik céltól a másik felé haladó íjász távol legyen a következő csoport lövonalától. Mivel a célokra lehet párhuzamosan is lőni ezért az összekötő útnak a célok közt biztonságosnak kell lennie az eltévedt vesszőktől és a csúszós talajtól.

Minden pálya építő vegye figyelembe:

A terep íjász verseny egy íjász verseny,

Nem egy maraton, vagy hegymászó verseny

Ezért a nehéz és veszélyes menet valamint

A nagy távolságok a célok között kerülendők.

7. oldal

Fel – és lefelé lövés

Tanácsok a megfelelő tartáshoz.

Az kiindulási pozíció a „T” pozíció akárcsak a pálya íjászatban.

Kicsi felfelé lövésnél – vízszintes talajon - told a csípődöt előre a feszítés előtt.

Kicsi lefelé lövésnél – vízszintes talajon - told a csípődöt hátra a feszítés előtt.

Figyelj arra, hogy a felső tested és a vállaid maradjanak „T” pozícióban.

Nagymértékű felfelé lövésnél vízszintes talajon rakd előre a célhoz közelebbi lábadat és told a csípődöt előre a feszítés előtt.

8. oldal

Nagymértékű lefelé lövésnél vízszintes talajon nyisd ki a lábad pozícióját, told a csípődöt hátra, egyenesítsd a felső tested a feszítés előtt.

Meredekebb lövéshez, nyisd ki jobban a lábad pozícióját.

Felfelé lövésnél – lejtős talajon – tedd széjjelebb a lábad és told a csípődöt előre a cél felé.

Lefelé lövésnél – lejtős talajon – tedd széjjelebb a lábad és húzd a csípődöt hátra a cél felé.

Nagyon meredek lefelé lövésnél, a célzási pozíciód stabilabb lesz ha a hátsó lábaddal térdepelsz a talajon.

9. oldal

Nagyon meredek felfelé lövésnél, a célzási pozíciód stabilabb lesz ha az első lábaddal térdepelsz a talajon.

Tipikus hibák:

a) hajlított térd

instabil pozíció; b) nem eléggé előre tolt csípő, rossz váll és íj pozíciót okoz, így rövidebb húzshosszt és rossz oldást.

Lövés lejtőn

Tanácsok a megfelelő tartáshoz.

Amikor lejtős talajon lévő célra lövsz a valószínűsége annak, hogy a lejtő irányába eső oldalát találod el a célnak nagyobb.

Lehetséges magyarázat erre az lehet, hogy meghajolsz és az íj lejtős szögben áll úgy, mint a cél.

10. oldal

Amikor a föld amin állsz lejtős, akkor az íjásznak neki kell dőlni a lejtőnek.

Azok az íjászok akik nem változtathatják az irányzékot azok csak célozzanak a hegy felé a következő vesszővel, vagy döntsék az íjat a hegy irányába.

Mivel a test meghajlik a vesszők a lejtő irányába mennek mindig a lejtőn lövésnél.

A függőleges test segít csökkenteni ezt az effektust.

a) Próbáld meg találni egy kis darab sík talajt. Jogodban áll egy picit hátrább lőni a vonaltól, vagy a karó mögül lőni olyan messziről, amilyenről az még nem gátolja a versenyt.

- b) Készítsd elő a lövést úgy, hogy az íjad tetejét a hegycsúcs irányába fordítod. Teljes megfeszítéskor ellenőrizd, hogy függőleges a helyzeted a szemben lévő fákon, vagy egy képzeletbeli vonallal a célon. A csigás nagyítós lövészek természetesen tudják ellenőrizni a saját helyzetüket. Elsőként mindig dönts a tested a hegy irányába. Ez csökkenti a hajlandóságot arra, hogy az íjat megdöntsd a lejtőnek.
- c) Egyenesítsd ki a tested függőleges pozícióba és legyél benne biztos, hogy nem dőlsz a hegytől elfelé.
- d) Ha képtelen vagy függőleges pozícióban állni és az íjad csavarodik, akkor egy kicsit célozz a csavarással ellentétes oldalra egy picit. Hosszabb távon még jobban a másik irányba kell céloznod.

11. oldal

Hogy becsüljük távolságot

Amikor FITA szerinti (méretlen távon) terepen lősz és az erdő körbevesz szűkéged lesz arra, hogy megbecsüld olyan célok távolságát amiket azelőtt még sohasem láttál.

A legtöbb terepíjásznak ez az igazi kihívás. Ha meg akarsz nyerni egy rangosabb versenyt akkor nagyon jól kell távolságot becsülnöd – azért is mert valószínűleg néhány gyakorlott emberrel fogsz ott találkozni.

De azért ne aggódj, hiszen minden terepíjász a semmiből kezdte, és nem olyan bonyolult, a legtöbb ember nagyon jól közelít némi gyakorlás után – de ne feledd, hogy még a legjobbak is hibáznak – így hát ne add fel te sem!

Gyakran halljuk, hogy a pálya íjászok arra figyelmeztetik a többi íjászt, hogy el fogod hibázni a táblát és az összes vessződ tönkre fog menni – és lehet, hogy el fogod törni a lábad a köveken. Egyszer úgylis el fog jönni az idő amikor elhibázod a táblát – a csúszós kövekről sem lehet mit mondani –de egy gyakorlott pálya építő meg tudja előzni azt hogy rossz legyen a „háttér” a célok mögött, valamint meg kell előzni azt, hogy csúszósak legyenek a kövek a nedves időjárás miatt. Meg kell előznie azt is, hogy hosszú séta legyen a célok közt, vagy, hogy egy különleges helyet találjon a cél számára. Szerintünk egy terep versenynek nem kell rosszabbnak lennie mint egy sétának terepen, fák szomszédságában és az elveszett vesszőkre visszatérve sem olyan rossz a helyzet!

Nagyon sok technika használható a távolság becsülésére, de gyakorlásra és még több gyakorlásra van szükség, hogy igazán jól menjen. A legjobb módszer az, ha sétálsz a terepen és mepróbálsz kitalálni a távolságot egy fához, kőhöz és aztán *ellenőrzöd* azt magadnak. Persze sok sok lövés jelöletlen távon szintén segíteni fog. Néhány íjász a könnyebbik utat választja , és a felszerelésének valamely részét hasonlítja egy ismert méretű tárgyhoz. Ez persze működik , de csak akkor ha ismered a méretét a tárgynak (például a tábla mérete). De néhány top íjász azt állítja, hogy ez sohasem elég pontos, míg mások azt állítják, hogy ilyen módszerek nélkülözhetetlenek. A művelet során alap esetben az irányzékod méretét (vagy a vessző vastagságát stb.) hasonlítod össze a cél méretével, a tábla méretével, vagy valami mással aminek ismered a nagyságát. Gyakorlás után meg fogod tanulni, hogy az irányzékod mekkora részét fedi le különböző távolságokon a cél. Természetesen bármelyik módszert is választod, gyakorlásra van szükség ahhoz, hogy biztos lehess: Mi azt javasoljuk, mindenből egy kicsit használj! Ne feledd: A szabályok egyértelműen kimondják, hogy a távolság mérése, vagy bármilyen külső eszköz használata amelyik nem része a felszerelésednek tilos. Ez azt is jelenti, hogy nem megengedett módosítani a felszerelésedet távolság becsüléshez.

12. oldal

A céltábla nagyságának meghatározása

A céltábla nagyságának meghatározása a testméret, mint referencia segítségével

A célhoz közeli ember összehasonlításával fel tudod ismerni, hogy a 60 és 80 cm-es táblát a viszonylagos méretük segítségével. Nézd az illusztrációt.

A céltábla nagyságának meghatározása a tábla méretének segítségével

Csak a két legnagyobb táblát lehet összekeverni, mióta csak egy lehet feltűzve a vesszőfogóra. A legtöbb szervező azonos méretű vesszőfogót használ minden cél esetében. Ezért ha megjegyzed a szélén a lólap távolságát be tudod azonosítani, hogy 60 vagy 80-cm es táblára lösz. Ne feledd, hogy néhány szervező különböző méretű táblákat használ!

13. oldal

A céltábla nagyságának meghatározása a célt jelző tábla segítségével

Amióta a cél sorszámát jelző tábla azonos méretű a versenyeken fel tudod ismerni a 60 vagy 80 centis lólapot a relatív méretüket használva. A lenti példában három darab tábla fér el a 60-as, míg négy darab fér el a 80-as táblán. Ez a tábla a szabályok szerint többé nem kötelező csak a döntőkben.

Becslés az megérzés alapján

Ez azt jelenti, hogy megtanulod a távolság becslést megérzésekkel a tábla mérete alapján az adott távolsághoz képest. Ebben az esetben rengeteg gyakorlásra van szükség, de látni fogod, hogy van segítség. Határozd meg különböző méretű lólapok távolságát, különböző távokon (kezd a legnagyobb távon) amíg meg nem szokod a méretüket. Helyezd el a célokat a terepen, becsüld meg a távolságukat megérzéssel, lőj rájuk majd mérd meg a távolságukat. Mindig emlékezz a maximális távolságra az egyes lólapok esetén... (lehet hogy be fog csapódni a terepen, ezért jobb ha csak a középső rész méretét használod a becsléshez mint az egész táblát.) Néhány íjász szinte szabályszerűen rövidre becsüli a távolságot!

Az „után” becslés használata

A lenti példában a csigás íjász tudja, hogy a kék karó maximum 45 méterre lehet a céltól. Ezután megbecsüli, hogy a piros karó 5 méterre van a kéktől. Ezér most már biztos lehet benne, hogy nincs messzebb tőle 50 méternél messzebb acél. Amióta 55 méter a maximális távolság ennek az íjásznak a szabály szerint ha az irányzékát 52.5 méterre állítja biztosan eltalálja a célt (ha jól lő!!!).

14. oldal

A 10 méteres technika

Tanuld meg, hogy mennyi 10 méter különböző terepen. Találj egy pontot ami 10 méterre van tőled, és így tovább a célig. Majd add hozzá, vagy vond ki belőle az utolsó 10 eltérését. Ne feledd, ha az első 10 méteren hibázol egy métert akkor ez a hiba újra és újra hozzá fog adódni.

A felező pont módszere

Próbáld meg megtalálni a felező pontot, és becsüld meg ennek a távolságát. Aztán duplázd meg azt. Ne feledd, ha elméred a felező pont távolságát akkor duplán hibázol.

A bagoly módszer

A bagoly módszer akkor hasznos amikor képtelenség szemben állni a céllal és használni a 10 méteres vagy felező technikát. Elsőként becsüld meg egy tárgynak a távolságát közted és a cél között. (Egy ág vagy bokor, vagy egy kidőlt fa.) Nézd meg, hogy ez a pont egyenesbe esik a céllal vagy annak bármely részével. Mozgasd a fejedet oldalra, és figyeld meg, hogyan mozognak a tárgyak a célhoz képest. Ha csak egy picit mozdulnak meg akkor a távolság a tárgyak és a cél között kicsi, ha hasonlóan mozog mint a fejed akkor ez a fél távolság, ha többet mozdul mint a fejed akkor messzebb van mint a kijelölt pont..

A hallgatásos módszer

Ha két íjással lösz egy időben és te lösz az első után, vagy amíg kilövöd az első vessződet hallgasd az eltelt idő az oldás és a becsapoódás között. Ehhez a technikához nagyon sok gyakorlásra van szükség ugyanakkor nagyon pontos. Persze az idő függ a fonterőtől és az úttól amit a vesszőnek meg kell tennie. És persze ne feledd, hogy csak 4 perced van a lövésre és a versenyt nem hátráltathatod.

15. oldal

A hozzáadásos módszer

Ha homogén terepen (fák vagy kerítés mellett) lösz akkor hozzá tudod adni a távolságokat a célig.

Egy középső tárgy használata

Az íjász megbecsüli a távolságot például egy fa és a cél között 15 méterre a példában. Aztán maga és a fa között 20 méterre a példában. Így a teljes távolság 35 méter.

Hogy tudjuk elkerülni a távolságbecslési hibákat

Ha egy világos helyen állsz és egy sötétben lévő tárgyra lösz, akkor a távolságot többre fogod becsülni mint amennyi valójában.

Ha egy sötét helyen állsz és a cél világosban van akkor a távolságot kevesebbre fogod becsülni, mint amennyi az valójában.

Amikor nyílt terepen lösz nyílt víz felület mellett mindkét irányba hibázhatsz, de alapból kevesebbet fogsz becsülni.

16. oldal

Ha a cél egy fa folyóban (ösvényen) van elhelyezve úgy fogod becsülni mintha az messzebb volna mint ahol van.

Ha egy völgyön kell átlőni akkor a távolságot többnek fogod becsülni mint amennyi.

Ha egy olyan célra lösz amelyen nem látod a földön a célhoz vezető utat akkor a célt távolinak fogod becsülni.

A lefelé levő célt gyakran távolinak érzed, és néhány métert el kell venni a távolságból az irányzékodon.

17. oldal

Próbáld meg megbecsülni a távolságot vízszintesen, ez a megfelelő távolságot adja az irányzékodon.

A felfelé levő célt gyakran közelinek érzed, és ezért néhány métert hozzá kell adni a távolsághoz az irányzékodon.

A föl- és lefelé lövéskor a gravitációnak hatása van a vessző pályájára, ezért kell a távolságot módosítani.

Természetesen figyelembe kell venni a látószögét a célnak. Amint az illusztráción látszik a felső lőlap teljes méretűnek látszik, míg az alsó cél laposabbnak. Ezért a FITA szabályok korlátozzák az ilyen szögeket a céltáblák elhelyezésekor. A gyakorlatban látni fogod, hogy az íjászok az itt leírtak kombinációját használják.